

Аптекарка
Інгрід Нолль

Ця лікарняна палата – її сповідальня. Вона так довго наважувалася на те, щоб розповісти свою історію. Її ім'я – Гелла. Вона аптекарка. У дитинстві її прозвали вбивцею. Мило, чи не так? Дівчина мріяла про серйозні стосунки та життя як у всіх. Але доля звела її з гульвісою Левіном. Чи кохав він її? Хтозна. Зраджував? Так. Бо єдине, що йому подобалося в ній, – пляшечка з отрутою, яку Гелла тримала в шафі. Пляшечка, що могла дати їм усе: власний будинок, дорогі автівки, розкішне життя. За яке заплатить хтось інший. Власним життям.

Важко буде тільки першого разу. А потім – усе як за рецептом. Без каяття, сумнівів та докорів сумління. Головне – не помилитися з дозуванням. Ти ж завжди була хорошою аптекаркою, Гелло? Ти ніколи не помилялася...

Інгрід Нолль

Аптекарка

Для Грегора

1

Окрім родинного девізу «Про гроші не говорять, ними володіють», а також невинуватої гордині, моя мама не успадкувала від свого роду жодних благ. Моему батькові вона загалом була покірною? та за його відсутності могла вирости до розміру тиранозавра. Ми, діти, зрозуміли це тоді, коли тато без якихось очевидних причин відрікся від м'яса, став вегетаріанцем і намагався схилити до цього всю сім'ю. Щоправда, він із милосердя таки дозволяв нам, бо ми ж іще ростемо, трішки ліонської ковбаси, одне яйце щонеділі чи кілька крихітних фрикаделек у томатному соусі.

Коли всі інші господині о четвертій годині після обіду варили каву, наша товста, низенька мати влаштовувала для себе, для мене і для мого брата справжню м'ясну оргію. То був чи

не єдиний випадок панібратства, у якому її можна було б звинуватити і від якого ми отримували страшенне задоволення.

Неначе приховуючи сліди вбивства, ми повинні були знищити всі м'ясні залишки до того часу, як додому повертався тато. Жодна кісточка, жодна шкварочка, жоден хрящик, так само як і жоден запах чи брудна тарілка не мали б залишитися свідком нашого таємного злодіяння. Ми чистили зуби, виносили сміття й повертали кухні стан невинності за допомогою лимонного спрею.

А втім, якщо чесно, то я була більше татковою доцею і страждала від того, що зраджувала його з м'ясом. Якби його навершення не відбулося за рік до найбільшої травми мого дитинства, то я б точно звинувачувала у цьому себе.

Мій тато теж любляв вислови, що стосувалися грошей. Ми рано дізналися, що вони не пахнуть, не лежать посеред вулиці, що гроші керують світом, хоча за них і не купиш щастя. Та найчастіше він бурмотів: «Гроші – не тема для дискусій». Ця фраза в нього була на всі випадки життя: коли мій одинадцятирічний брат захотів навчитися гри на піаніно, то без жодних вагань тато купив концертний рояль, який ще й досі займає половину вітальні моїх батьків, хоча по його клавішах стукали всього вісім місяців. У той же час тато наполягав на тому, щоб транспортери, фломастери, шпильки для волосся чи кросівки я купувала за свої кишенькові гроші. Навіть мама не знала, скільки заробляв її чоловік, але припускала, що він заробляв добре. Оскільки гроші не були в нас темою для розмов, то їй доводилося час від часу повідомляти про свої потреби зашифрованими натяками. І знову ж таки – на мій шкільний випускний тато подарував мені маленьке авто, яке насправді хотів мій брат.

Я дуже рано збагнула, що батьківську любов можна купити шкільними результатами. Батьки пишалися моїми добрими оцінками, моєю старанністю та першими успіхами як господині.

З того часу збереглися знімки, де я працюю в саду: на голові солом'яний бриль, у руках – лійка. Фотографував мене батько й на кухні, коли я, одягнена у великий картатий фартушок кухарки, обережно прикрашала різні тістечка з пісочного тіста зубною пастою, і нарешті last but not least[1 - Останнє, але не менш важливе (англ.). (Тут і далі примітки перекладача.)] – коли вдавала медсестру. Усі ляльки та ведмедики викладені на моєму дитячому ліжечку, на їхніх зламаних кінцівках величезні пов'язки з туалетного паперу. У декого з них – кір, нанесений червоною крейдою на лялькове обличчя. Я пригадую навіть, як одного разу цей синдром медичної сестри став причиною суперечки між батьками: йшлося про моє пристрасне дихання рот до рота з метою оживити давно померлого крота.

Тоді я переконала себе, що є улюбленицею в сім'ї: старанна, мила дівчинка, яка слухняно носила хустки на голові. Коли я пішла до школи, то теж виправдала очікування всіх: зацікавлена школярка, яка пізніше досягала блискучих результатів насамперед у природничих науках. Уже в десять років я збирала рослини, відтискала пресом і долучала

до свого гербарію, який зберегла до сьогодні. Усе на мені та довкола мене мусило завжди бути чистим та покладаним. Моя кімната слугувала зразком чистоти, подруг для ігор я добирала за власною подобою, моя ферма дощових хробаків у підвалі була гігієнічно відмежована від яблук, які там тоді зберігали.

У старших класах моя поведінка, спрямована на досягнення найвищого балу, аж ніяк не сприяла прихильності однокласників. Мою звичку ретельно підкреслювати важливі речення в підручниках під лінійку жовтим фломастером висміювали: говорили, що то жовтизна від зубріння. Я даремно намагалася завести подруг. Постійна похвала учителів лише погіршувала мое становище.

Це сталося, коли мені виповнилося дванадцять. Під час короткої перерви вчителька вийшла з класу, а я поспішила до туалету, який відвідувала надто часто через свою нервозність. Коли вже збиралася повернутися до класу, двері не відчинялися. Добрий десяток дітей підпирав їх з того боку. Можна було чути, як вони перешіптувалися й намагалися стримати хихотіння. Власне кажучи, я не так швидко панікувала, але того похмурого січневого дня ще зранку мала сумний настрій, тож коли це сталося, більше не могла стримати сліз. Я з розгону штовхнула пофарбовані в сірий колір, подряпані дерев'яні двері, які відділяли мене від усіх інших. Урок мав би розпочатися за кілька хвилин, тож мені просто можна було дочекатися дзвінка, а побачивши вчительку, діти повернулися б на свої місця з невинними обличчями. Але я тоді сприйняла ту ситуацію та свій натиск надто серйозно.

Двері подалися, ніби їх ніхто й не підпирав, і я вилетіла через поріг, немов гарматне ядро. Я ще встигла відчути, як латунна ручка з силою вдарила мою руку, а тоді я гепнулася на підлогу, встелену зеленим лінолеумом. Майже одночасно з цим зайшла вчителька. Мої вороги вихором метнулися на свої місця.

Звісно ж, мене розпитували. Я не розповіла нічого, адже зради мені б ніхто не пробачив. Незабаром у класі знову запанував спокій, але тут виявилось, що немає одного хлопця. «Акселю стало погано», – запевнила вчительку моя сусідка по парті. Та послала іншого учня, щоб той з'ясував, що сталося, але він повернувся ні з чим. Зрештою вчителька сама вийшла в коридор, заглянула навіть до чоловічого туалету, сумлінно виконуючи свій обов'язок нагляду за дітьми. Нарешті хтось із нас висунув припущення, що Аксель, мабуть, побіг додому, боячись, що я звинувачу його. Оскільки він завжди знаходив причину, щоб прогуляти школу, така версія видавалася правдоподібною.

Акселя знайшли через чотири години. Як показав розтин, я з усієї сили увігнала дверну ручку йому в череп. На власне нещастя, він саме зазірав у замкову шпарину, коли всі інші відійшли від дверей. Аксель утік до підсобки, де зберігали географічні карти, напевно через страх бути покараним та приголомшення від сильного болю в голові. Причина смерті – широкий крововилив у мозок.

Поліція розпочала слідство, про яке я вже нічого не пам'ятаю. Коли на парті в мене з'явилися перші більшою чи меншою мірою анонімні записки, мої батьки перевели мене до іншої школи. На клаптиках паперу в голубу лінійку було написано «вбивця».

Тато часом дивився на мене довгим поглядом, зі сльозами й безмежною втомою в очах.

Мене забрали зі школи й перевели до гімназії для дівчат, якою завідували монахині ордену сестер-урсулинок. Тож я поводитися відповідно – чемно й виховано. Просто не привертати до себе зайвої уваги – такий був мій девіз. Щодо всього іншого, то до мене ніхто не проявляв ворожості: смерть Акселя тут не обговорювали, адже моя нова школа містилася у зовсім іншому районі. Я мала імідж дещо нуднуватої зразкової учениці, і мене це цілком влаштовувало. Змінилося все лише з настанням мого шістнадцятиріччя і зростанням у мені незрозумілого потягу до осіб протилежної статі.

Спогади про це мордують мене зараз, коли лежу тут і не можу рухатися. Це триває і вдень, і вночі.

У цій лікарні мало тиші, адже тут навіть пакет першокласного обслуговування передбачає перебування в палаті на дві особи. Я не можу читати тут щось путне. Постійне відволікання медичним персоналом, безперервне вимірювання температури тіла, ковтання пігулок, відсутність інших чуттєвих задовольнень, очікування поганої їжі, більшою чи меншою мірою мимовільне підслуховування чужих відвідувачів – усе це затягує дні в один вузький корсет. Ми рано гасимо світло. Я, немов та Шахерезада, постійно розповідаю пікантні подробиці свого життя; натомість у моєї сусідки по палаті, пані Гірте, за плечима немає жодних інтимних моментів, якими б вона могла поділитися. Від старої діви немає чого очікувати ані якогось жвавого любовного життя, ані справжнього скандалу. Вона перебуває у Гейдельберзькій лікарні, бо їй видалили матку. То просто міома, стверджує вона, безневинний згусточок, який, однак, спричиняє проблеми. Я ж думаю, що у жінки рак.

Добре, що Павел приніс мені фотоальбоми. Тепер часто їх переглядаю, адже це непогана альтернатива читанню. При нагоді демонструю окремі фотографії своїй сусідці. У свої п'ятдесят вісім років з таким голубуватим відтінком волосся вона є разючою протилежністю мені. Її відвідує лише якась іще старіша жінка, що здебільшого розповідає тільки про свого собаку та власний досвід у лікарнях. Коли біля мого ліжка сидить Павел, то пані Гірте розглядає його з неабиякою цікавістю; під час наших розмов півголосом вона вдає, ніби спить, хоч я впевнена, що вона так само підслуховує моїх відвідувачів, як і я підслуховую її.

Моя сусідка тим часом уже знає про тавро вбивці, яке закріпилося за мною ще в дванадцять років. Вона вислухала всю цю історію з неприхованим інтересом.

Можливо, я розповідаю цій незнайомці про своє життя, бо це для мене своєрідна терапія, яка, на відміну від якогось відомого дивана у психотерапевта, абсолютно безкоштовна. Хай там як, але я справді помітила, що мені краще, коли у півсутінках нашої палати я ділюся, немов зі сповідальницею, подіями свого життя.

Я б залюбки перейшла з нею на «ти», але оскільки молодша за неї, то ініціатива в її руках. Щоб якось розпочати, я запропонувала їй називати мене просто Гелла. Вона одразу ж відкинула цю пропозицію. А чого ще можна очікувати від жінки, яка навіть до своєї так званої подруги звертається «пані Рьомер».

«Якби вам було сімнадцять, пані Морман, то я б могла собі дозволити таке звертання...»

Я злісно відрізала: «Так чи інакше, але ви могли б бути мені матір'ю».

І тут я влучила в болюче місце: за скельцями окулярів аж зблиснуло. А втім, ми добре ладнаємо. Я вважаю дивним, що ця жінка оплакує втрату матки, зносячи при цьому увесь біль стійко, мов солдат. Зрештою, вирізаний орган у її віці так само непотрібний, як, скажімо, вузли щитоподібної залози.

Іноді, поки вона в туалеті, я вивчаю її пожитки в шухляді тумбочки та в шафі: зі страхового медичного поліса можна довідатися дату її народження, сімейний стан (незаміжня) та ім'я (Роземарі), але якихось особистих листів там немає, так само як і фотографій. З її слів, прикраси та гроші вона передала до сейфа. Це дуже легковажно? залишати в палаті без нагляду речі, які мають велику цінність. Бідною її точно не назвеш, інакше вона б не дозволила собі сплатити додаткові кошти за лікування першого класу. Так само і її парфуми, нічні сорочки та халат були дорогими і дуже ретельно підібраними.

Недавно я розповіла, як вела подвійне життя, будучи ще зовсім юною. Я не могла бачити у темряві її обличчя, але була впевнена, що воно в неї у ту мить перекошене.

Я любила чоловіків, справи яких були ще гірші, ніж у мене. Хоча вчительки та однокласниці нічого не знали про мої непристойні пригоди, але мою сім'ю вони шокували. Мабуть, саме в той час я розбила серце своєму татові. Його безневинне біляве дитя волочилося з пройдисвітами та покидьками, очі б його їх не бачили. І на превелике нещастя, усе це не минулося разом з пубертатним періодом. Так, як колись я викручувала лялькам ноги, щоб потім їх ремонтувати, так пізніше вишукувала хворі чоловічі душі, щоб їх зцілити. Відчуття того, що я достатньо сильна, аби розв'язувати проблеми інших, допомогло мені впоратися з моїми власними.

На дитячих фотографіях у мене тямуще, ба навіть хитре обличчя. Мої карі очі усе детально фіксують. Я намагаюся їх прочитати – чи промовляла вже тоді у них та потреба

здобувати собі любов опікою та леліанням? Ця справді жіноча потреба, яка зазвичай стосується маленьких дітей, але проявляється також у роботі в саду, приготуванні їжі та догляді, знаходила мені жертву насамперед серед чоловіків. Моїм батькам треба було в той час дозволяти мені приглядати за дітьми чи купити мені коника, натомість вони ставили в рамку табелі з моїми оцінками.

Спочатку я не усвідомлювала, що мене, наче магнітом, притягували аутсайдери, хворі та невротики. Ще у школі в мене був залежний від героїну хлопець, який потребував мого порятунку. У ті часи я кілограмами їла шоколад, цілі ночі розмовляла зі своїм плаксивим коханнячком і крала в батьків гроші, сигарети й алкоголь. Якби його не запроторили до в'язниці, я б і сьогодні працювала над звільненням його від залежності. Адже тоді була вірна, мов те золото.

Наступним був безробітний моряк. Звісно ж, у моїй колекції знайшлося місце й для чоловіка з депресією, хронічного хворого, врятованого самогубця та звільненого ув'язненого з татуюванням шуліки на грудях.

Робота аптекаркою теж збагатила мою колекцію: всупереч усім приписам, я відкрила чоловікові, якого роздирав біль і який потребував посеред ночі ліків, не віконечко для рецептів, а двері.

Щоб раз і назавжди з'ясувати свою роль у цих трагедіях, я знову і знову починала лікування, але тоді вкотре припиняла. Зцілення моїх підопічних забирало весь мій час. При цьому мені й без терапевтів було цілком зрозуміло, що мене, зовні саму чемність, притягувало насамперед усе, що в суспільстві викликало осуд.

Я боялася цього провалля всередині себе; я навіть бачила сни, що хтось із моїх коханих мене вбив і я лежу мертва, так ніколи й не народивши дитину. Тоді я прокидалася з відчуттям порожнечі, адже життя без материнства видавалося мені змарнованим. Попри увесь розум та ділові якості, якими я наділена, я завжди знала, що моя життєтворча частина така сама важлива. Принаймні раз у житті я хотіла дізнатися, як це – брати участь у творінні й народженні. Тим часом пісок у пісочному годиннику збігав. Дитина означала для мене дуже багато: маленьке створіння, яке можна сформувати за власними уявленнями, з яким можна братися за те, чого хочеш, якого можна обдаровувати чи захищати за покликом серця. Я хотіла, щоб дитина стала частинкою всього, що було важливим у моєму житті. Вона не мала б відчувати в чомусь нестачі? ані в любові, ані в шпильках до волосся. Я хотіла забезпечити її зразковим батьком із шанованою професією та сталим прибутком, який би походив з порядної родини та мав яскравий розум. Мої тогочасні супутники геть не годилися для цієї мети.

Пані Гірте хропіла.

Однієї неділі мене відвідала Доріт, подруга юності. Вона має змогу приходити тільки тоді, коли Геро приглядає за дітьми. У розпал наших теревенів зайшов лікар. Доріт для годиться вийшла в коридор. Звичайні стандартні запитання: «Усе гаразд? Є проблеми з розширенням вен? Болять шви?»

– Коли мені можна буде додому? – запитує пані Гірте.

Черговий лікар неохоче приймає такі рішення, вона мала б це знати. Кинувши погляд на пляшку з сечею, він іронічно відповідає:

– Невже ви хочете, щоб вас виписали з лікарні з постійним катетером?

Коли опісля Доріт знову сиділа біля мене, я розповіла їй, що ми терпіти не можемо доктора Кайзера, на відміну від доктора Йоганнсена, головного лікаря – дивним чином, але і пані Гірте кивнула на підтримку моїх слів.

– Але він дивиться в очі довше ніж дві секунди, – розповідала я Доріт, – а ти сама знаєш, як легко в такій ситуації закохатися.

Подруга засміялася, а тоді чи то нахабно, чи то навпаки по-дружньому втягла до розмови й пані Гірте.

– Гелла має рацію, чи не так?

Моя зачала сусідка щось пробурмотіла, тоді дістала газету «Вельт ам Зоннтаг» і взялася за читання розділу новин про економіку.

Про свою сім'ю можна розповідати днями чи, як у нашому випадку, годинами, але більшість жінок воліють краще слухати історії про чоловіків. Я виходжу з того, що пані Гірте залишилося вже не так довго бути на цьому світі, тож вона не зможе десь про це проговоритися. Тому я вирішила подарувати їй ще кілька бентежних, безсонних годинок. Здебільшого вона ніяк не коментує мої розповіді, але якось із її уст злетіло:

– Та ви божевільна.

Це мене розважало; я б залюбки трішки провокувала цю стару каргу. Отож з усіма

деталлями я розпочала розповідь про Левіна.

Коли ми почали зустрічатися, я вірила, що прийшов кінець фази, коли я була рятівницею чоловічих душ. То був цілком нормальний хлопець, хоч і молодший за мене на кілька років і ще досі навчався, але за всіма ознаками відповідав суспільним нормам. Десь у глибині душі я думала про весілля, про дітей, але ніколи не висловлювала своїх думок у голос. Молодому чоловікові треба дати час.

Справи Левіна не завжди йшли добре, але натомість він не брався одразу ж за злочинне ремесло чи починав колотися, пиячити або навідуватися до повій. Він дуже страждав від того, що його мати майже одразу після раптової смерті батька переїхала з новим чоловіком до Відня. Недалеко від Гейдельберга, якихось півгодини від нас, мешкав живучий дід, у якого завжди був поганий настрій. Свого внука він використовував радше як слугу, коли треба було порізати м'ясо чи кудись відвезти діда машиною.

Я познайомилася з Левіном, підшукуючи собі вживане авто.

Для мене цінність автомобіля десь така ж, як і пральної машини. Окрім ціни та пробігу, мене цікавить лише колір – він має бути стриманим.

Коли я ходила подвір'ям автодилера, довкола машин крутився довгий, мов жердина, молодик і читав інформацію, яка була видрукувана на картонних табличках і поставлена на панель за лобовим склом. Я не розглядала цього юнака, натомість шукала продавця, бо потребувала консультації.

– Оцей так собі нічого, – промовив молодик і вказав на кабріолет.

Я похитала головою.

– Ви вже колись їздили у відкритому авто? – запитав він. – Чи відчували, як вітер віє довкола вашого красивого носика?

Я перелякано глянула на нього.

– Скільки вам запропонували за ваше старе авто? – запитав він.

– Дві тисячі, – відповіла я й одразу ж розсердилася сама на себе.

Коли ми разом зайшли до автомобільного салону, я довірила всю справу йому. На жаль, я соромлюся торгуватися. Левін же навпаки – махлював, немов продавець коней. Я була зворушена результатом, хоча, якщо чесно, не хотіла такого несерйозного автомобіля.

Проти власної волі за якусь мить я таки сиділа під час пробної поїздки на місці поруч із водієм. Левін був за кермом, а продавець із заднього сидіння горланив мені у вухо переваги цього авто.

— Чому ви коротко підстригаєте свої білі локони? — запитав Левін. — Це ж, мабуть, так прекрасно, коли вони розвіваються...

— Самі собі купіть кабріолет, якщо він вам аж так подобається. І розпускайте своє власне біле волосся за вітром...

— Для нас, студентів, це недосяжна мрія.

То он як пояснити ту вбогу куртку-бомбер, придбану на секонд-хенді. Бідолаха.

Через дві години занадто червоний кабріолет стояв перед вікнами моєї квартири, а я підписала договір про купівлю автомобіля на виплат.

Протягом наступних днів мене не покидала підозра, що Левін — таємний співробітник автосалону, адже при купівлі коней теж у хід ідуть усі методи. Але я помилилася.

Недільного ранку довготелесий зайшов по мене.

— У таку чудову погоду... — розпочав було він.

Я пояснила, що пишу дисертацію і саме тому працюю в аптеці лише на пів робочого дня, ну, і вихідні мені, власне, потрібні для того, щоб сидіти за написанням роботи. Треба ж колись її нарешті закінчити.

Левін сидів за кермом. Він подарував мені сонячні окуляри, модель з барахолки. У них я була схожа на зірку шістдесятих. Про мене, звісно ж, можна сказати, що я маю добре серце і що дуже товариська, але компліменти про свою зовнішність сприймаю вкрай обережно.

Як згодом виявилося, Левін не був ніяким авантюристом. Він був наділений позитивною рисою — дивуватися всьому, немов дитина.

— Такого красивого саду я ще в житті не бачив! — зізнався він, коли після нашого повернення оглядав квартиру.

При цьому мій балкон не відрізнявся від тисячі інших, яких приклеїли до двокімнатних квартир у новобудові. Щоправда, я таки справді люблю квіти: у ящикках вилися жовті, червоні та помаранчеві красолі, у горщиках цвіли троянди, герані й навіть лілії, металеве

поруччя граційно обвивав рожевий та білий горошок.

Щоб затримати його біля себе на довший час, я взялася пришивати йому напіввідірваний гудзик.

Він міг би це зробити й сам, мовляв, невмілість – погана ознака зубного лікаря.

Я здивовано запитала, чому він вирішив вивчати стоматологію, адже вона взагалі йому не підходила.

– З тієї ж причини, з якої ви стали фармацевтом, – відповів Левін. – Щоб заробляти багато грошей.

Я уважно на нього глянула. Невже він справді так про мене думав?

Під час нашої наступної поїздки ми перейшли на «ти», але до ніжності так і не дійшло. Під час його третіх відвідин він тримав на руках молоденьку кицьку й радісно мені її передав. Мушу визнати, що для мене немає нічого привабливішого за котиків. Мені вже не раз пропонували кошенят, але я постійно відмовлялася через боязнь відповідальності. Мене днями не було вдома, у мене часто були нічні зміни в аптеці – або ж я хотіла кудись поїхати – що робити зі звірятком у такому разі? Левін пропустив мої сумніви повз вуха.

– Це кіт. Як його назвати?

– Котик Мурчик, – відповіла я й подумала про кицьку свого дідуся, яку так любила, коли була маленька.

– Мені не подобається, – зауважив Левін. – Назвемо його Тамерлан.

Тож тепер у мене був кабріолет і кіт. Ні одного, ні другого я не шукала. А за якийсь час у мене ще й з'явився молодий чоловік у ліжку.

Знову і знову я себе запитую, чи Левіна цікавила лише їзда в кабріолеті. Авто відігравало у наших стосунках певну еротичну роль, принаймні для нього. Для мене ж він був першим хлопцем, біля якого я знову сміялася і відчувала себе молодою. Звісно ж, я не запитувала, чи у Левіна було вже багато жінок, але мені видавалося це малоімовірним. Хоча ми й спали одне з одним з певною регулярністю, але значно більше часу він інвестував у наші розмови. Здебільшого це я була ініціаторкою години ніжності, хоча правильніше було б такі говорити про сім-вісім хвилин.

Іноді ми їздили до Франкфурта, щоб там сходити в кіно. Я не вважала таку витівку вигідною, адже той самий фільм ішов і в наших кінотеатрах у Гейдельберзі. Але було приємно переміщатися місцевістю з чоловіком у такому ейфорійному настрої.

Сказати правду, то була гарна пора. Я поклялася собі, що не буду ані годувати Левіна, ані поїти, ані заколисувати, ані прасувати його сорочки чи навіть більше – друкувати для нього на комп'ютері. А втім, він таки порався біля мого авто, вмонтував туди дві колонки й майже нову автомагнітолу, коли йшов додому, то прихоплював із собою сміття або ж приносив котові залишки риби зі свого улюбленого кафе «Нордзее», де їдять навстоячки. Тож я не могла бути аж настільки безсердечною і не смажити худючому хлопчині стейк із цибулею: в університетській їдальні рідко коли бувало нормальне м'ясо. Проявляючи турботу, я мила ванну та купувала шкарпетки й спідню білизну, щоб після своїх трав'яних ванн він завжди мав під боком чистий одяг.

Над власною дисертацією я фактично не працювала. Левін мене від цього відмовляв, адже вважав титул доктора для аптекарки непотрібним. Я намагалася йому донести, що в аптеці я більшою чи меншою мірою працювала продавчиною (зі знанням комп'ютера), натомість здобувши кваліфікацію, мала б можливість обійняти посаду в фармакологічній промисловості або ж займатися дослідженнями.

– Де заробляють найбільше? – запитував він.

– Мабуть, в індустрії. Ну і, звісно ж, у власній аптеці. Та найбільше задоволення я отримувала від науково-дослідної діяльності, особливо у токсикологічному секторі.

З тактичних міркувань я замовчала те, чим би найбільше хотіла займатися насправді.

Кожні три тижні мені випадало нічне чергування; Левін у такі ночі залюбки мене провідував і просив, щоб я йому пояснювала, чим саме займаюся.

– Насправді це не так уже й цікаво, – сказала я. – В аптеці мого дідуса за вказівкою лікаря змішували багато різних складників, натомість тут я можу виконувати такі доручення хіба що від кількох дерматологів.

Це дивно, але з дідусевого фонду мені у спадок перейшли лише кілька пляшечок та ступок, саму ж аптеку продали. Левін хотів побачити успадковані мною предмети; я досі злюся на те, що мені не дісталася по смерті діда його колекція тростин для ходіння. У його часи чоловіки ще не носили портфелів чи валіз, тож руки були вільні для тростини та парасольки. Сьогодні колекціонери полюють за цінними старовинними тростинами, натомість колись мій дідусь, мабуть, віддав їх своїм клієнтам за безцінь. У нього була лікарська тростина з обвитою довкола змією, витесаною зі слонової кістки, тростина для походу в оперний театр із трояндового дерева та емалі, тростини з ебенового дерева та з рогу з ручками зі срібла, бронзи, черепахи та перламутру. Я досі пам'ятаю тримачі у подібні голови дракона чи лева, які страшенно притягували мене малу, пам'ятаю і шпагу, яка ховалася в тростину, і навіть тростину-меч. Мій тато все продав.

Я зняла з полицки для капелюхів в одещній шафі красиві коричневі скляні пляшечки з підписаними від руки етикетками.

– Подаруй мені одну, – благав він. – Я переллю туди свій лосьйон для гоління.

Ну, звісно ж, він вибрав мою найулюбленішу пляшечку, найменшу й найделікатнішу. На вицвілій етикетці фіолетовим чорнилом було написано «POISON». У Левіна прокинувся інтерес. Він рвучко витягнув гранований корок й висипав вміст пляшечки на шовкову подушку дивана. Звідти випали крихітні трубочки діаметром з грубу голку та довжиною від двох до чотирьох сантиметрів. Левін зачитав уголос: «Apomorphine Hydrochlor... Special Formula No. 5557, Physostigmine Salicyl.gr. 1/600, Poisons List Great Britain, Schedule 1» і так далі. Він зацікавлено глянув на мене.

– Це що, отрута?

– Ну звісно ж, – відповіла я. – Нічого незвичного для аптекаря.

Левін обережно відкрив одну з цих мініатюрних колбочок, витягнув вату та дістав таблетку. Навіть я здивувалася крихітним розмірам тої пігулки, вона була менша за мою зіницю.

Його завжди цікавив той факт, розповів Левін, що в тоталітарних державах політики високого рангу чи носії таємниць носили капсулу з отрутою в порожнині зуба, щоб у разі потреби самогубство врятувало їх від тортур.

– Але я ніколи й подумати не міг, що отрута така красива на вигляд...

Я забрала в нього колбочку, промила флакон киплячим мильним розчином та віддала йому.

Пізніше винуватила себе в тому, що роками зберігала в шафі для одягу такі небезпечні матеріали. У мене ж колись уже ночував кандидат у самогубці. Добре, що ті часи давно позаду. Я спробувала відшукати новий сховок для отрути: висипала в смітник листя лаванди з ароматного мішечка, натомість засунула туди колбочку й закріпила ту малесеньку тару англійською шпилькою на внутрішньому боці довгої шерстяної спідниці, яку одягала рідко.

Моя університетська подруга Доріт постійно завантажена справами, адже у неї двоє малих дітей. На жаль, ми бачимось лише зрідка, тоді, коли їй знову потрібен валіум. У такі миті вона користується нагодою й ріже правду в очі. Ми сиділи в кафе «Шафгойтле», і я вислуховувала знову і знову: я не повинна закопуватися в роботу, бо інакше ніколи не матиму чоловіка і сім'ю.

– Послухай, Доріт, та я взагалі вже забула про свою роботу; у мене зараз новий хлопець...

– Справді? Сподіваюся, це не черговий невдаха!

Я пообіцяла їх познайомити.

Левіну було двадцять сім, але здавався він, на жаль, значно молодшим. У нього все ще була незграбна фігура абітурієнта, апетит чотирнадцятирічного, а захоплення першокласника. Він мав добрий вигляд, але, гадала я, не такий, щоб на нього кидалася кожна жінка, адже його рожевувате дитяче обличчя, для якого той ніс видавався завеликим, було дещо перекошеним. До його парубоцької вдачі не дуже пасувало усвідомлене ставлення до навчання й амбітні наміри якомога швидше здобути диплом.

Як і варто було очікувати, Доріт залишилася незадоволеною.

– Певне покращення таки є, мушу визнати, – сказала вона, – але одружитися з тобою він не захоче. Зрештою, твій життєвий досвід тобі мав би й сам про це говорити.

– І чого б це він не хотів?

– Боже, та ж ми добре знаємо: він шукає матусю, яка приносить йому з аптеки льодяники від кашлю й позичатиме машину. Якогось дня, коли ти їхатимеш з роботи додому втомлена, побачиш його на лавочці на березі Неккару за ручку з якоюсь двадцятирічною.

Доріт хотіла якнайкраще, підстав їй не вірити було не так уже й багато, адже й у моїй уяві час від часу виникали такі страшні картини. Але хто виставить за двері коханого чоловіка тільки через якісь міркування? Окрім того, наша різниця у віці не була вже аж такою різною: станом на сьогодні – це вісім років, і це тоді, коли багато жінок виходять заміж за молодших за себе на двадцять років. У всякому разі, я здавалася молодшою, ніж мені було насправді. Доріт навіть стверджувала, що я належу до тих блондинок, які в п'ятдесят п'ять мають вигляд, як у двадцять п'ять. Пророцтво, яке, однак, іще треба довести. (Як добре, що останні два роки я носила контактні лінзи й Левін не бачив мене у моїх товстезних окулярах.) Окрім того, було й інше, що нас розділяло, але я не могла точно це назвати. Його пристрасть до автомобілів я не сприймала надто серйозно, але ота легковажність мене неприємно відштовхувала. І оте його дитяче захоплення теж ніяк не минало, до того ж воно поширювалося, як правило, лише на якісь зовнішні речі.

І навпаки – коли я поїхала з Левіном однієї сонячної неділі до Ельзасу на морозиво, то життя тоді мені видавалося справді чудесним.

Якось по обіді, коли ми сиділи на дивані й смакували вишневим пирогом, який самі ж і

спекли, до нас завітала Доріт зі своїми дітьми – очевидно, щоб провести експертизу нашої ідилії. Діти одразу ж почали чубитися, хто з них перший гладитиме кота.

– Я ще ніколи не бачив таких милих діток, – промовив Левін, хоча Франц якраз вирвав своїй сестрі жмут волосся, а Тамерлан, шукаючи порятунку, засичав і вистрибнув на шафу.

Доріт ніколи не відзначалася особливою скромністю. Не відчуючи жодних незручностей, вона запитала мого хлопця майже співучим голосом:

– Скільки дітей ти б хотів мати?

Я так почервоніла, що розвернулася до кота. Я просто не могла дивитися на Левіна.

Той же цілком спокійно відповів:

– Мабуть, двох.

Я б, звісно ж, могла його зараз обійняти й поцілувати, але хто сказав, що саме мене він розглядав як матір цих двох дітей?

Коли Левін відносив на кухню чайничок із кавою, Доріт мені підморгнула, а я показала їй знак, що зараз її вдушу.

І все ж я розповіла їй – адже рано чи пізно все одно довелося б про це говорити – що мені незабаром доведеться працювати в аптеці на повну ставку, бо моя колега йде у декрет, а також що я закинула написання власної дисертації. Єдине, про що я не обмовилася жодним словом, так це те, що почала набирати на комп'ютері дисертацію Левіна. Саме цього не мало бути, але він мене якось попросив, щоб я пояснила йому дещо у себе на комп'ютері. І як виявилось, м'яко кажучи, він узагалі не розуміється на комп'ютерах. Левін, умілець на всі руки, на комп'ютері вмів лише грати в дитячі ігри.

Хай там що, але мушу визнати, що таки була щасливою. Хоча ця тематика була мені чужа, уся його робота видалася легшою за мою. Я гортала книжки й дізнавалася про абсолютно нові аспекти людської щелепи. Навіть сьогодні я б могла виступити з невеличкою доповіддю на тему «Матеріали для силіконових відбитків та їхнє застосування у сфері стоматології».

Найімовірніше, вегетаріанство батька зробило з мене затяту любительку м'яса, хоча я знаю, що забагато м'яса шкодить здоров'ю. Сто грамів на одну особу – більше й не купую; щоправда, для молодого голодного чоловіка я таки іноді відступала від правил. Коли ж ми разом з'їдали гігантський стейк ті-боун, то одразу ж веселішали.

Одного дня Левін приніс мені ніж для нарізання м'яса та сервірувальну виделку ? це було

фамільне срібло з вигравіюваною монограмою. Зворушена, я розглядала майстерні орнаменти з грецьким сплетінням, петлясті ініціали та дрібні сліди буднів, які залишилися на лезі після трьох поколінь.

– Вони прекрасні, – промовила я. – Важко повірити, що твій дідусь із ними таки розлучився.

– Усе не зовсім так, – сказав Левін і почав гострити ножа мусатом. Дідусь, мовляв, більше не потребує таких речей, адже у нього зубний протез, який зроблено так-сяк – через його власну скупість – а м'ясні страви йому доводиться розварювати, поки ті не стають м'якими, мов масло.

– Я не можу на таке пристати, – відказала я голосом, сповненим рішучості. – Мені мало радості з украдених речей. Віднеси все назад.

Левін лише посміявся з моїх слів: мовляв, срібло все одно дістанеться йому в спадок, тож чи варто чекати, поки такі красиві речі псуватимуться на очах?

Я здалася, сприйняла всю цю історію за запізнілу хлопчачу витівку і дуже швидко звикла до приборів, яких із часом ставало все більше.

Доріт висміювала мене, коли я читала їй лекції про нікчемність усіх матеріальних цінностей: моя подруга неприкрито визнавала, що полюбляє купувати дорогі речі. Вона звинувачувала мене в нещирості. Хоча краще назвати це применшенням: я ненавиджу хвастощі. Щоправда, спустити тисячку на якусь дрібницю – японську фігурку нецке, вишуканий перстень у стилі модерн із перлин та емалі, сумочку класу люкс – завжди було мені до вподоби. Саме тому я й не влаштовувала Левіну справжніх сцен, коли він приносив мені прикраси своєї бабусі. То були скромні речі тонкої роботи, усі – із золота. Зрештою, я робила для нього так багато, витрачала на нього гроші й переймалася його зацікавленнями. Срібні столові прибори та золоті прикраси були проявом його кохання, так треба було на це дивитися. Залишалось тільки питання з дитиною.

Більшість моїх однокласниць або вже мали дитину, або ж зробили кар'єру. Вера, яка мала виходити заміж першою, одразу ж після випускного, викликала в нас усіх незначний жаль. У неї, так невчасно, не було освіти, але натомість у двадцять уже була перша дитина. У нас у цьому віці були зовсім інші думки: хтось поїхав мандрувати Америкою, а хтось занурився у ще вільне на перших семестрах студентське життя. Тоді ж мало-помалу утворилися сталі пари, я щороку отримувала повідомлення про чиєсь весілля чи народження первістка. Через десять років після випуску на зустрічі однокласників усі раділи великій кількості фотографій з малюками.

Я не належала до тих, хто зробив кар'єру чи пережив якісь пригоди, як і не входила до числа щасливих матерів. Звісно, були ще інші люди мого штибу, але я не товаришувала з

ними в шкільні роки, та й зараз вони видавалися мені нецікавими.

Наступного дня після зустрічі однокласників мене краще було не чіпати. Хвора і депресивна, я пролежала весь день у ліжку з відчуттям власної меншовартості. У мене, напевно, взагалі не буде дітей. Ця думка не покидала моєї голови. Колись я таки спробую завести малят, але, мабуть, зазнаю невдачі. Може, треба було спробувати? І що далі? Дитина без батька й жодного поступу на професійній ниві? Це надто легковажно, казала собі, почекай ще трохи. У тридцять п'ять сьогодні не обов'язково впадати в паніку, що твій поїзд рушив. Сучасна жінка ще й у сорок молода і приваблива.

Одного разу мені наснилося власне весілля. Просто фантастика. Моему татові, котрий ніколи мене не відвідував, я замовила смаженого бика, якого внесли на знятих дверях. Моя мама, яка змушена була вести аскетичне життя, сиділа, немов Марлен Дітріх, з оголеними ногами на бочці[2 - Відомий образ із фільму «Блакитний янгол». На плакаті до фільму Марлен Дітріх сиділа на бочці, зігнувши одну ногу так, що видно стегна в панчохах із підв'язками.]. Біля мого брата, який узяв собі за дружину якусь нудну козу, я посадила монашку, щоб він думав, що сушена цибуля на його тарілці? це ще не найгірше. Сама ж я на пізній стадії вагітності просувалася між натовпом, немов кульова блискавка.

Але хто був казковим принцом? Я все частіше мріяла, що це був Левін.

Пані Гірте реагувала на мій опис зустрічі однокласників схвальними, хай трохи сонними звуками. Тим часом вона, можливо, трішки дрімала, хтозна. Серед ночі моя сусідка іноді ні з того ні з сього брала свій флакончик «Міс Діор» і парфумилася. Одного разу я бачила, адже повністю темно не було, як вона встромила у вуха навушники плеера. Напевно, вона знову слухала свою улюблену музику Брамса, яку пропонувала мені за кожної нагоди. Так само, як і парфуми чи цукерки. Ну, зрештою, це добре, що вона не завжди слухає те, що я розповідаю, адже я таки говорю про речі, які нікого не стосуються.

Деяких жінок доводиться немилосердно будити заради профілактики тромбозу. З пані Гірте все зовсім інакше. Ще вдосвіта вона завзято маршує коридором, тримаючи в руках дещо з неапетитного медичного начиння, як-от катетери та пляшечки. За цей час я вже зрозуміла, що вона сором'язлива, тож цілком поважаю ось такі її потреби. У кожному разі краще так, ніж навпаки. До ексгібіціоністок у мене душа не лежить. До речі, вона навіть уночі чомно носить ті огидні білі компресійні панчохи, які я б одразу ж із себе здерла.

Моя сусідка мало розповідає про себе. Щоправда, коли мене відвідувала моя колишня директорка, то вона трішки засумувала. Пані Гірте робила для свого шефа значно більше норми, і яка їй за це подяка? Як тільки вона стала непрацездатною, про неї одразу ж забули.

До цього часу я не дуже любила такі жіночі одкровення; хоч я і заздрю своїй подрузі Доріт, а та, здається, отримує якесь задоволення, коли змушує мене до цього, але зараз я вперше в житті відчула співчуття до чужої мені жінки. Відчуття, яке завжди притримувала лише для чоловіків.

Я хотіла прогнати турботи пані Гірте своїми опівнічними розповідями. Тож далі на неї чекала історія про те, як ми з Левіном з'їхалися.

Він зайшов до аптеки в незвичний час, хоч і знав, що я не дуже радо зникала до підсобки на очах у директорки.

— Що сталося? — запитала я, коли побачила, як сяяли його очі.

— Ти б не хотіла разом орендувати квартиру? — запитав він.

Тільки не це, така була моя перша думка. Мені нарешті вдалося підтримувати своє помешкання прибраним та вільним від дармоїдів, тож таку розкіш планувала зберігати лише для власної сім'ї. Я енергійно захитала головою.

— Ти мене спершу вислухай, — переконував Левін. — Я знайшов справді королівське житло, яке під рукою в нас обох. Воно просто казкове!

Своїми красивими долонями Левін намалював план квартири настільки точно, наче вчився на архітектора.

— Балкона нема? — не приховувала я свого розчарування.

— Не зовсім, — відповів Левін. — Помешкання міститься у Шветцингені, за три хвилини від палацового парку. Тож ти могла б, неначе принцеса, засідати на білих лавочках, споглядати за грою фонтанів, годувати качок та відвідувати всі прем'єри барокового театру!

Ми винайняли велику квартиру в старій будівлі. Крізь високі вікна з балясинами на дерев'яну підлогу падало світло; Тамерлан міг дряпатися по стовбурах клематису в саду й жити вільним котятчим життям. А втім, окрім балкона, невдовзі я помітила, що мені

бракувало ще дечого ? мого спокою. До цього часу відвідини Левіна тривали кілька годин, здебільшого він не залишався ночувати. Тепер же, коли я поверталася додому, він уже був там, але це аж ніяк не означало, що закипав чайничок. Навпаки – горланило радіо, лунав телевізор, а Левін розмовляв по телефону.

– Що буде на вечерю? – запитував він замість вітання.

Але я й сама не хотіла, щоб було інакше. Звісно ж, я для нього прала, варила, ходила заповуватися й сплачувала орендну плату. Само собою, що він брав мое авто, коли хотів.

Після особливо виснажливого дня я вилаяла його, немов сина, який не хоче прибирати. При цьому всьому неохайним Левіна не можна було назвати. Він просто займав увесь простір. В обох моїх кімнатах постійно лежали якісь речі, що не мали до мене жодного стосунку. І це тоді, коли його кімната мала такий вигляд, наче там ніхто не живе.

– Ти іноді як дитина, – сказала я і поцілувала його.

– Ти не любиш дітей? – запитав він.

Мені до горла підступив клубок.

– Звісно ж, люблю – кожна нормальна жінка хоче дітей.

Здавалося, Левін на якусь мить задумався.

– А ти б теж хотіла завести дитину? – запитав він.

Його голос звучав так, ніби він обговорював купівлю собаки на додаток до нашого кота.

– Пізніше, – відповіла я.

Я не хотіла позашлюбної дитини, натомість прагнула створення справжньої сім'ї.

Мінімум раз на тиждень ми їздили до Левінового діда у Фірнгайм. Коли це було вперше, я очікувала побачити будинок для старих людей, тож була здивована, коли увійшла в дім, який заслуговував назви «вілла». Літній чоловік проживав сам, щоправда, йому допомагали покоївки, яких він часто змінював. Левін пояснював це стародавніми уявленнями діда про зарплату.

Можливо, старий і справді не розумівся на сьогоднішніх цінах і жив маренням, нібито весь світ хоче обвести його довкола пальця. Левін розмовляв із ним не надто гречно, але, усвідомлюючи обов'язок, дбав про будинок і сад, відвозив діда до лікаря чи в банк й

обрізає йому нігті на ногах. З часом і я взялася за справи, які не в змозі була виконати покоївка, – друкувала листи, заповнювала формуляри, сортувала білизну й поповнювала резерви морозильної камери. Подяка іншого дідуса не обмежилася б простими сухими словами, він би точно приділив дещо більше уваги тим, хто йому допомагає. Через це я чимраз більше цінувала у Левінові те, що він хай неохоче, але все ж дбав про старого.

Опинившись із ним якось наодинці – Левін якраз повів газонокосарку в ремонт, – я спробувала пояснити йому скрутне фінансове становище його онука.

Герман Грабер, так його звали, кинув на мене сердитий погляд.

– Ви вважаєте мене старим скупердяем, – мовив він, непомітно (він так вважав) полощучи свою вставну щелепу кавою. – Ви знаєте, що я багатий. Але, мабуть, не знаєте, що цей злиденний онук відправив мій новесенький «мерседес» на брухт. Тож якщо він, виконуючи тут безоплатно якусь дрібну роботу, нарікатиме на це, то я краще складу заповіт на користь якоїсь сироти.

«Це шантаж», – обурено подумала я й поклала йому ще одне тістечко на тарілку, розмальовану альпійськими квітами.

– До того ж відкритим залишається питання, – продовжував він, – чи це дві останні покоївки, чи мій онук повиносили з дому срібло й золото...

Я зашарілася й замовкла.

Здається, Герман Грабер цього не помітив, адже в цей момент побачив на шнурівці для білизни, що висіла в саду, чорний бюстгальтер.

На зворотному шляху я вирішила дізнатися від Левіна про той нещасний випадок. Розсердившись, він таки розповів.

– Найпевніше, я був перевтомлений і на секунду відключився. Я тоді якраз повертався з Іспанії, цілу ніч за кермом...

Мені це здалося безвідповідальним.

– Хтось постраждав?

– Не зовсім. «Мерседес» зіштовхнувся з вантажівкою, її причіп перекинувся. І знаєш, чим він був завантажений? Повидлом! Можеш собі уявити, який вигляд мала траса?

– Я тебе питала про постраждалих, а не про повидло.

– Якщо бути точним, то це був сливовий мус.

На якусь мить ми замовкли.

Опісля Левін мав право возити «мерседесом» лише діда, та й то – зі швидкістю черепахи. Користуватися новим «мерседесом» для власних потреб він більше не міг.

– На чому твій дід заробив такі статки?

– Він працював електриком на маленькій фірмі й винайшов якийсь сумнівний проміжний продукт, який пізніше виробляв уже на власному підприємстві. Він розбагатів іще змолоду, а потім сам же й занедбав власну фірму. Коли мій тато помер, дід продав підприємство.

Я знала, що тато Левіна був органістом і, очевидно, мало цікавився процесом фабричного виробництва.

– Твій дід, мабуть, має виховну мету, – сказала я не без зловтіхи.

Левін заперечив.

– Він – садист. Він змушує мене їздити на велосипеді! Усякий інший уже давно б запхав до онукової кишені тисячку[3 - Ідеться про грошову одиницю, яка у ФРН була в обігу до 2002 року ? німецькі марки та пфеніги. За даними сайту freecurrencyrates.com 1000 марок ? це приблизно 518 євро.].

Ми виїхали на автобан, хоча я б краще обрала романтичну гірську дорогу через Вайнгайм. Як і раніше, мені впало в око, що Левін їхав надто швидко, але цього разу я запанікувала.

– Трішки повільніше, – попросила я. – Ми ж не поспішаємо. До речі, я вважаю дуже благородним з твого боку, що ти відвідуєш діда й без тисячки.

Левін узагалі не зменшив швидкості.

– Через благородність я його точно не відвідую, – сказав він. – Як на мене, то краще б він дав дуба сьогодні, ніж завтра. Але він постійно погрожує змінами в заповіті.

Я не змогла втриматися від зауваження.

– Але останнім часом ти не так уже й часто користувався велосипедом. Тож можеш терпляче дочекатися спадку.

– Аж поки я сам не постарію і посивію. Старий чіпляється за життя. Він так і до ста може дотягти!

Я засміялася.

– Облиш його. Можливо, у тебе ті самі гени й ти теж доживеш до такого віку. До речі, що ти плануєш робити зі спадщиною?

Левін рознервувався ще більше:

– Куплю спортивну машину, подорожуватиму, візьму участь у ралі Париж – Дакар. Хай там як, але мені більше не доведеться виривати гнилі зуби.

Я оніміла. У його планах не було місця ані для професії лікаря, ані для мене.

Наступного вечора я демонстративно залишила його дисертацію на кухонному столі й після тижнів перерви взялася за свою.

Я була дурною куркою: якщо так і далі триватиме, то я й не захищу дисертації та не здобуду можливості займатися науковою діяльністю, і не вийду заміж та не народжу дітей.

Коли опісля зателефонувала Доріт, то я місця собі не знаходила від сорому, бо таки розповіла їй про свій внесок у кар'єру Левіна.

– Щось я зовсім не здивована, – зізналася вона. – Тобі не треба було з ним з'їжджатися. Ти справді його кохаєш?

– Думаю, так, – відповіла я.

І так було насправді. Всупереч усім сумнівам, які продукував мій мозок, всупереч усім тривожним сигналам, які відчувала майже на дотик, – я його кохала. Коли він, скрутившись, немов зародок, спав біля мене, то я могла плакати від такої ніжності. Коли він жадібно їв і радів їжі, яку я приготувала, коли захоплювався в аптеці різними флакончиками, коли в моїй присутності ставав радісним – тоді все було добре, дуже добре. Це справді були години щастя, коли ми разом з Тамерланом сиділи на дивані, разом його гладили й слідували за погонями Джеймса Бонда. Втім, бували й самотні вечори, коли я не знала, де він. Звісно ж, кожен з нас був вільним іти й приходити, коли захоче. Я була надто горда, щоб його розпитувати, а можливо, надто боялася його втратити.

Коли в легкій депресії я знову заснула перед телевізором, мене розбудив телефонний дзвінок. «Левін! – подумала я. – Поступово ти вчишся манер».

– Гелла Морман, – здійняла я слухавку.

– Вибаште, я сі помилила номером, – промовила якась жінка роздратованим голосом.

Переповнена розчаруванням, я поклала слухавку. Але вже через хвилину телефон знову задзвонив. То був той самий молодий голос.

– Вибаште, а Левін тамка? Ви його дівка?

– З ким я, власне, говорю? – запитала я прохолодно, хоча голос на іншому боці слухавки видавався мені знайомим.

– То Марго, – дізналася я.

Це була нова недосвідчена покоївка Левінового діда. У Германа Грабера стався серцевий напад. Зараз він у лікарні. Їй сказали, щоб вона негайно зв'язалася з найближчими родичами, бо справи серйозні.

От тепер я справді не могла спати. Коли Левін трохи попівночі – навіть не намагаючись не шуміти – зайшов до квартири, він одразу ж помітив, що щось сталося.

– Дзвонив лікар?

– Ні, його покоївка, пані... Я навіть не знаю, яке в дівчини прізвище. Вона представилася як Марго.

– Інакше ми її й не називаємо, – сказав Левін.

Я, звісно ж, не чекала, що він zalиватиметься буйними слізьми, але на таку відверту радість теж не розраховувала. Було надто пізно ще раз телефонувати. Левін вирішив поїхати туди наступного ранку.

– Це важливіше за універ, – вирішив він.

Тієї ночі ми обое спали недовго. Левін лежав у своєму ліжку, але я постійно чула, як він вставав, ішов на кухню чи у ванну, вмикав, а тоді знову вимикав радіо чи телевізор. Я теж малювала собі картину, як ми вже невдовзі живемо в тій красивій віллі. І для дітей там було б достатньо місця.

– Усе просто супер, – повідомив Левін наступного дня, повернувшись додому. – Дід був зворушений тим, що я одразу ж прибув, але справи у нього кепські. Головний лікар сказав, що кінець уже не за горами, його серце більше не працює. Треба було б зробити коронарне шунтування, але дідові вісімдесят, тож ніхто не піде на такий ризик.

Тоді Левін попросив мене вийти з ним на вулицю. Перед входом стояло «порше».

– Мені вона знадобиться. Машина ще досить нова, – сказав він, аж сяючи.

– Вона тобі справді потрібна? – запитала я.

Він глянув на мене так, немов у мене не всі вдома.

Я сіла в авто для пробної поїздки, від якої в мене аж в очах темніло. Ба більше – під час їзди він наполягав на тому, щоб я взяла ще один кредит у банку. Кожен бо знає, що студентів банк не позичить і пфеніга.

Я не піддавалася.

Та він уже скоро купатиметься в грошах, аргументував Левін, а до того часу ця красуня може вислизнути йому з рук.

На мою думку, спекулювати в такий спосіб на смерті родича було вкрай неприйнятним.

Велика дитина, яка прагнула здобути собі гігантську іграшку, тепер спробувала вдатися до лестощів. Він розхвалював мою добродушність, а тоді заговорив про якийсь сюрприз для мене.

Я мало не запитала, чи це, бува, не «весілля», але вчасно прикусила язика. Було б дуже боляче, якби він подивився на мене з нерозумінням й страхом. Тож я вдала, що нічого не розумію.

– Подорож? – запитала його.

Левін заперечно похитав головою.

– Ти не здогадаєшся. Ти станеш архітекторкою та дизайнеркою під час реконструкції вілли у Фінггаймі.

З прохолодою в голосі й без помітної радості я сказала:

– Гадаєш, у мене до цього великий талант?

Левін засміявся.

– Кожна жінка залюбки облаштовує власний дім.

Сама того не хочучи, я його обійняла. Тоді пішла в банк і взяла кредит, який ще й отримала на вкрай не вигідних умовах.

Левін був щасливий і, здавалося, з ранку до вечора їздив на «порше»; на щастя, якраз розпочалися семестрові канікули.

Не встигала ще закінчуватися моя зміна, як він уже мене забирав. Ми мчали у Франкфурт або Штутгарт, а на вихідних їздили до Середземного або Північного моря. Мене почали брати сумніви, чи, бува, я не зробила йому тільки гірше. Що, як він загине в автокатастрофі, як американський актор Джеймс Дін? Тоді на згадку про мого єдиного потенційного кандидата на одруження мені залишиться лише гора боргів.

Коли через два тижні я сиділа біля ліжка Германа Грабера, то в мене зовсім не виникало враження, що я перебуваю біля ложа невиліковно хворого. Старий був бадьорий і роздумував над планами.

– Якщо нам пощастить, – казав він, – то мене выпишуть уже наступного тижня. Лікарі хочуть умовити мене найняти доглядальницю, але я не маю ані найменшого бажання викидати гроші на вітер. Марго хай і не наймудріша, але точно впорається сама.

Після відвідин лікарні ми поїхали на віллу. Левін косив газон, а я говорила з Марго.

– Пан Грабер, найпевніше, невдовзі повернеться, – розповідала їй. – Чи могли б ви за потреби ще й доглядати за ним – я маю на увазі додатково, окрім іншої роботи по дому.

– Та, – відповіла Марго і попросила, до речі, вищу зарплату.

Дорогою додому Левін був як чорна хмара.

– Нічого не кажи, – звернувся він до мене. – Ти отримаєш свої гроші. Хто ж думав, що той старий кістяк очуняє!

– Не хвилюйся, гроші зачекають. Але нам доведеться навідуватися до нього частіше, коли він знову повернеться додому. Я не знаю, чи можна довірити Марго таку відповідальність, – мені вона видається не вельми компетентною.

– З чого ти взяла? – запитав Левін. – Вона саме те, що треба. Чого ще хотіти за такої зарплати; я навіть якось піймав діда на тому, як він розглядав сад крізь бінокль – Марго засмагає топлес. Це я підшукав її для нього. Усі інші були нікудишні.

Я дізналася, що він знав Марго ще з початкової школи. Щоправда, вона потім перейшла до звичайної школи, а він – у гімназію. Покинувши навчання на кравчиню, дівчина працювала на якійсь фабриці, а тоді сиділа без роботи.

Марго була затятим курцем і худою, як дошка. Через незрозуміле передчуття я запитала:

– Вона колись мала справу з наркотиками?

– А це тут до чого?

Я нічого не розповідала Левіну про свій попередній досвід; Марго підходила під образ бідолашних душ, з якими мені доводилося мати справу. Щоправда, це завжди були знедолені чоловіки. А щодо Марго я якось раптово усвідомила: вона мені не подобалася.

Моя – спершу поверхова – відразу до Марго поглибилася, коли кількома днями пізніше Доріт (не приховуючи власного задоволення) розповіла мені, що бачила, як в авто Левіна сідала якась жінка. Звісно ж, я одразу запитала про її вигляд.

– Я гадала, що у твого коханого кращий смак. Вона – абсолютна твоя протилежність.

Хоч я й підозрювала, що йшлося про Марго, але все ж хотіла, щоб Доріт описала ту жінку детальніше.

– Погано пофарбована, під білими пасмами проступають сиві клубочки, висушена, віком десь така ж, як і Левін; убогий, банальний екземпляр.

То була вона. Опис потрапив у яблучко. Я вишкірилася. Єдине, про що забула сказати Доріт, то це про обгризені нігті.

4

Я потрапила до хірургічного відділення з власного бажання, адже у жодному разі не хотіла розділяти палату з сусідкою, якій доводилося б вигодовувати малюка кожні кілька годин. Я ніколи не була оптимісткою і за життя переконалася уже не раз, що нормальне щастя інших жінок мені не судилося. Але пані Гірте це заперечила.

– Дурниці, – сказала вона. – Усе ще попереду.

– Доріт своїм прикладом завжди показувала, як усе могло би бути. На відміну від мене, її справді любили батьки, а не використовували для власного марнославства.

– Господи, – мовила пані Гірте, – я от не знаю, чи захотіла би помінятися місцями з вашою подругою; коли я побачила вчора її вимученого чоловіка... він їй у тати годиться.

Звісно ж, я стала на захист Геро.

– Звісно, він не молодий та веселий. Але загалом вона щасливо одружилася.

На обличчі пані Гірте я прочитала запитання: «А ви?» Проте вона промовчала, адже точно знала, що я сама їй усе розповім, і – принаймні в мене – на це ще залишилося достатньо часу.

Пані Гірте кривить душою. Мені здається, що вона раніше боготворила свого директора так, як зараз головного лікаря. Напередодні нічна медична сестра підловила мене на розповіді й вичитала. Мовляв, пані Гірте потребує спокою. Але тут вона схилила. Моя сусідка запевнила її, що спить значно краще, коли біля неї ллється монотонний потік розповіді. І він не пересохнув. Цього разу йшлося про Марго.

У нашій квартирі побувала жінка. Я носом це чула, нутром відчувала. Гачки вішаків у шафі для одягу в мене завжди дивилися в одному напрямку, щоб у разі пожежі я могла зірвати увесь одяг одним ривком. Цього мене навчила мати, і я педантично дотримуюся такого порядку. Сукня в синю смужку, а також літня бірюзова висіли неправильно. Я перевірила ванну. Відвідувачі Левіна, звісно ж, мали право тут мити руки. (Але в моїй шафі їм точно не місце.) В унітазі плавав недопалок. Дурна традиція, яку не можу стерпіти, ? адже знаю, що сигаретний фільтр довго не розчиняється; до речі, Левіна, який щоденно висипав недопалки з попільнички в смітник, у цьому звинувачувати не можна було. Натомість мені вже не раз упало в око це недбальство на віллі.

У кімнаті Левіна, яку я теж обстежила, всюди валялися комікси, а на підвіконні стояли дві порожні пляшки з-під пива. Я завжди себе втішала тим, що це такі дитячі пустощі. Щоправда, таке виховне несхвальне хитання головою могло стосуватися лише Левіна. Натомість Марго я б цього не пробачила. Нещодавно вона перейняла на себе відповідальність за опіку над хворим; вона була всього лише найманою працівницею. То чому ж Левін приводив її сюди? Я не могла стерпіти її дешеві парфуми – синтетичний аромат яблук.

– Тут була Марго? – запитала я, коли він повернувся.

Він кинув на мене короткий погляд, яким намагався мене перевірити, а тоді вирішив, що краще все викласти відверто. Оскільки, на відміну від мене, вона любить швидкі машини, то він покатав її на «порше». Зрештою, їй теж іноді потрібна розрада. Я тільки не могла зрозуміти, від чого. Та не сказала нічого про вішаки для одягу, адже не хотіла здаватися старою тітонькою, яка, на відміну від молоді, терпіти не може швидкої їзди і до того ж ревнива. Коли мені снилися жахіття, я бачила, як Левін не вписується у поворот. Прокинувшись, намагалася прогнати такі думки. Постійна материнська опіка над моїми

хлопцями завжди залишала мене ні з чим.

А все ж Марго ніколи не мала стилю. Я навіть уявити собі не могла, що едало її з Левіном. Так чи інакше, він був родом із цих країв, тісно пов'язаний з місцевістю та людьми, у той час коли я, уродженка Вестфалії, так і не відчувала себе тут до кінця вдома. З Марго він говорив діалектом, можливо, це дарувало йому відчуття захищеності. Левін раніше вчився половину семестру в рурському регіоні, але оскільки там не було цибулевого пирога та булочок, які за традицією перед випіканням замочували в содовому розчині, він швидко повернувся назад.

Коли ми забрали Германа Грабера з лікарні, Марго з абсолютним несмаком поставила на кавовий стіл (перед дідом стояла бузкова ваза з трьома альпійськими фіалками) куплений вершковий торт і міцну каву. Тобто ті смаколики, які старому протипоказані. Ми з Левіном іли й пили, щоб не засмучувати Марго, дідусь натомість попросив горілки. Без жодних докорів сумління Левін приніс йому шнапс. Марго і я пообіцяли Левінові мовчати про «порше», але вона мало не проговорила.

Герман Грабер помітно радів поверненню додому.

— Більше ніяких лікарень, — сказав він. — Там у голову приходять тільки дурні думки.

Я ввічливо запитала:

— Які саме?

Він засміявся.

— Наприклад, що можна було б змінити заповіт.

Левін зблід. Тоді підвівся й промовив:

— Ходімо, Гелло, нам час іти.

— А що з моєю получкою? — недипломатично поцікавилася Марго.

Дід помацав свою найбільшу бородавку — на носі.

— Щоб у тебе не виникало дурних думок, то ти отримаєш спадок лише після того, як закінчиш навчання. Бо ж може так статися, що я завтра помру, а ти більше й пальцем ворухнути не захочеш.

На мою думку, то була цілком слухна ідея.

– То що з моєю получкою? – знову запитала Марго.

Хоча момент був підібраний не наймудріше, Левін таки пояснив своєму дідові:

– Марго треба підвищити зарплату, зрештою, все подорожчало...

– Усі хочуть моїх грошей, – сказав пан Грабер.

Заради Левіна в розмову втрутилася я.

– А що б ви запропонували? – напряду запитав мене старий.

Почуття справедливості перемогло мою відразу; він пристав на мою пропозицію, як не дивно, й оком не кліпнувши. Марго не сказала «дякую», обмежившись простим: «Годиться!»

На прощання він галантно поцілував мою руку, при цьому від хвилювання заляпав себе кавою. Мене це навіть трішки зворушило. На Левіна ж він глянув з неприхованою люттю.

Відтоді як я помітила, що тут була Марго, у мене виникла дивна відраза до чужих слідів у моїй кімнаті. Я розставляла пастки – клала на косметичку волосину, висипала пудру на скляну поверхню своєї полички у ванній кімнаті, позначала рівень парфумів у флаконі, а в шафу для одягу ставила нестійку вазу, яка мала би впасти при необережному відчинянні дверцят.

На початку не було ані запаху чужої жінки, ані спрацьовування пасток. Можливо, усе це ? лише витвір моєї уяви і я сама не так повісила вішаки для одягу. Я надто часто мала справу з брехливими чоловіками, тож, може, і в мене щось цокало не зовсім правильно. Тільки мій кіт залишав по собі волосини та сліди лап. Та все ж одного вечора, коли я обережно відчинила шафу, на її дні побачила розбиту вазу. До того ж у незвичному порядку стояли коричневі пляшечки. У мене й тут був таємний порядок – початкові літери на етикетках утворювали слово АНЕМОНА – а тут дві літери були переплутані: АНОМЕНА прочитала я зі здивуванням. Левін шукає отруту. Така думка мене навідала першою, і мені стало млосно. Я перевірила внутрішню підкладку шерстяної спідниці – він нічого не знайшов.

Схованка була добра. Марго навряд чи зацікавилася б цією старою спідницею.

Звісно ж, я подумала, чи варто влаштувати допит Левіну. Внутрішнє чуття підказувало, що краще не треба. Я б могла йому висунути якісь обвинувачення, якісь підозри; він би почав брехати, і я б постала в образі злісної вчительки. Краще буду за ним стежити.

Моя підозра посилилася, коли одного вечора Левін безневинним голосом попросив

снодійне.

– У твоєму віці, – я аж знітилася від цих слів, – снодійне не вживають. Якщо ти два рази недобре спав, то на третій спатимеш, мов убитий.

Левін навіть бровою не поворухнув.

– Суворі Гелла, – сказав він, – постійно піклується про мій добробут і здоров'я. Хоч я й мало знаюся на фармакології, але гадаю, що для мене можна було б зробити виняток.

На це я розгнівано відповіла:

– Якщо ти вважаєш, що потребуєш снодійного, то нехай лікар випише тобі рецепт.

Цього вечора він був підкреслено ніжним і чуйним, заснув у моєму ліжку й не прокидався, коли я зранку пішла на роботу.

Оскільки Левін любив довгенько балакати по телефону, то цей прилад часто стояв у його кімнаті. Одного вечора, щоб зателефонувати Доріт, мені довелося принести телефон з його кімнати. Я була перед його дверима, коли почула, що він говорить. Ключове слово «Марго» змусило мене завмерти на місці мов укопану і підслуховувати.

– Юрист? Коли? – збуджено запитував Левін.

Під час нашого наступного візиту до Фірінгайма я була здивована, наскільки здоровим та активним видавався дідусь. Він вживав нові ліки для серця і стверджував, що почувається, мов новонароджений. Левін крутився по всьому дому й удавав, ніби мусить навести лад у кожному кутку.

Тим часом Герман Грабер відвів мене вбік.

– Він планує з вами одружитися? – запитав він.

Я зашарілася.

– Запитайте його самі.

– Для мене буде заспокоєнням, коли хлопець перебуватиме під крилом розсудливої жінки. Він дещо легковажний.

Я кивнула й набула вигляду щиро закоханої.

Герман Грабер пояснив:

– Ви трішки нагадуєте мені мою покійну дружину. Комплімент. Можливо, я зміню свій заповіт таким чином, що Левін отримає спадок, тільки якщо одружиться з вами.

– Краще не треба, пане Грабер. Ви ж не подумали, що я хочу одружуватися під примусом.

Тепер засміявся він.

– Трішки посприяти щастю ще ніколи не шкодило. Я не обіцяю вам нічого, але я старий чоловік, якому подобається розпоряджатися долями. Мій юрист вважає мене божевільним, бо я постійно змінюю заповіт, але мені в голову постійно приходять такі класні ідеї. Коли Левін відправив мій «мерседес» на шріт, я обмежив його спадок лише часткою, яка йому гарантована законом.

Його долоня красивої форми з багатьма старечими плямами взяла мою й тримала її міцно на знак таємної угоди.

– Сподіваюся, ви ще довго житимете й отримуватимете задоволення від змін у заповіті, – сказала я з часткою іронії в голосі. Але це його не зачепило.

– Я бачу, ми розуміємо одне одного. Що скажете на те, якщо увесь спадок перейде до мого правнука? Тоді Левін кров з носа одружиться.

Мені така витівка видавалася вкрай лукавою, але, як на мене, то я відмовлялася досить-таки скромно.

Про цю розмову Левіну не розповіла нічого, від думок про правнука ставало ніяково. З другого боку, я не могла вважати неправильним те, що мудрий дідусь підігрував на користь моєї долі.

Якщо виникали сумніви, то у Доріт на це була своя порада: геть! Мене ж постійно переповнював сумнів: біля своїх хлопців я розвивала почуття опіки та милосердя, але водночас і щось на кшталт покірності. Я була залежна від їхньої вдячності, від малих проявів ніжності й від потреби відчуття, що ти комусь потрібна. Доріт не мала думати, що я постійно натрапляю не на тих чоловіків, що треба.

Я сиділа в неї на кухні, розповідала про Левіна, як старанно він вчився, як покірно дбав про дідуса і насамперед, яка я щаслива. Доріт слухала, миючи при цьому листя салату, зчищала їжу з дощечок та сита й діставала помитий посуд із посудомийної машини. Опісля на кухню увірвалася з плачем її дочка, і Доріт нарешті присіла. Вигляд цієї картини – втішене, любляче, миле дитя, яке обіймає шию матері своїми ручками, – знову дав мені усвідомити, що я втрачаю.

– Чоловіки – егоїсти, – сказала Доріт, – а ми лише підтримуємо цю їхню рису тим, що постійно прикриваємо їм спину. Ти вже починаєш думати про весілля, але це зовсім не мудро. Він дбає про свого діда лише тому, що спекулює на спадщині, – я від тебе цього не чула, але в мене є і власні джерела, – він милий з тобою доти, доки не отримає всього, що ти можеш йому запропонувати.

– Звідки ти знаєш про спадщину? – поцікавилася я.

– Це не є якоюсь великою таємницею. Геро родом із Фірінгайма, тож знає всю ту історію про старого скнару Германа Грабера, занепад його фабрики та трагедію єдиного сина, який будь-що волів стати органістом.

Чоловік Доріт усюди порозвішував свої вуха, і насамперед там, де точилися інтриги та плітки довкола питання грошей.

– Дуже цікаво, – сказала я. – А що ще розповідав Геро?

– Старий був пройдисвітом, який раз на тиждень їздив на таксі в бордель у Вісбадені. Його дружина дуже від цього страждала. Зараз він за нею побивається, хоча точно відправив її на той світ передчасно.

– А що відомо про матір Левіна?

– Обділена увагою жінка, можливо, вона наздожене все у другому шлюбі. Герман Грабер хотів бачити сина справжнім чоловіком, а не якимсь хворобливим митцем; невістка ж повинна була забезпечити йому багато внуків. Але тоді на світ з'явився твій Левін, на якого, очевидно, дід і проектував усі свої сподівання. Проте він ніколи не розглядав його як спадкоємця фабрики, адже всім відомо, що підприємство давно продане.

– Доріт, ти б вийшла за Левіна?

– Ні, у мене ж є Геро.

Ми засміялися. Але тоді вона таки висловила свою думку:

– Якщо відчуваєш сумнів, то тут точно щось не так.

– Ах, Доріт. Ти рано вийшла заміж і досі живеш у світі фантазій. У житті нічого не буває однозначним, усе має дві сторони. Щоправда, коли я бачу, як ти пестишся зі своїми дітьми, то знаю напевно, що хочу так само.

– Прошу, – сказала Доріт й відірвала липку й замазану сльозами дівчинку від своєї шиї і всадила її мені на коліна.

Сара хоч і не втекла, але не тулилася до мене, неначе хвора мавпочка.

– Бувай, Доріт, – попрощалася я за якийсь час і дала їй коробку валіуму, який принесла для неї. – Передай вітання Геро. Нехай пильнує на випадок, якщо знову будуть цікаві новини.

Ще на сходах я почула, як дзвонив телефон. Схвильованим голосом Марго спитала Левіна.

Я не знала, коли він повернеться; з Германом Грабером усе гаразд?

– Моя панночко, – казала вона, а я вся напружилася, – повідайте йому, же мій старий верта домів.

Коли прийшов Левін, я передала йому повідомлення, злегка радіючи:

– Її батько повертається.

Левін заперечно похитав головою.

– Вона щось наплутала, мабуть, через те, що дивиться забагато фільмів жахів. Її тато більше не в змозі вийти зі своєї халупи.

Раптом він завмер і перепитав:

– А вона точно сказала «батько»?

– Вона говорила про свого старого.

Він збліднув і вдарив себе по чолі.

– Ти зовсім не так її зрозуміла. Йдеться не про батька, а про чоловіка!

– Що? Вона заміжня?

– Як бачиш – так.

– А де був її чоловік увесь цей час?

Я підозрювала, що він, мабуть, сидів у в'язниці. Звісно ж, я хотіла знати, за що.

– Я не знаю. Мене це не обходить, – збрехав Левін. Тоді попрямував до своєї кімнати, щоб

зателефонувати. Через дві хвилини я підкралася до дверей, але почула лише «он як» і «саме так».

У той час Марго мешкала в прибудові будинку Германа Грабера. Невже вона прихистить там свого чоловіка з кримінальним минулим? Це неможливо в кожному разі, адже лише Богу відомо, що за потолок може швендяти віллою. У мене побігли мурашки по шкірі. Розділ із кримінальними, залежними чи невротичними чоловіками треба було закрити раз і назавжди. Але Марго теж не можна було ні з того ні з сього звільнити, адже вона досі нічим не завинила і, попри підвищення зарплати, й надалі залишалася дешевою робочою силою.

Левін повернувся досить збудженим.

– Вона боїться. Але я не знаю, як їй допомогти. Може, у тебе є якісь ідеї?

– А вона не може розлучитися?

– Можливо, саме тоді вона й відчує на собі всю його лють. Краще буде, якщо вона підтримуватиме його фінансово, але триматиме від себе якомога далі.

– А твій дідो взагалі знає, що вона заміжня?

– Ні, він ніколи про це не запитував.

Левін ходив туди-сюди моею маленькою вітальнею. Було помітно, що в нього на серці ще й інший тягар.

– А ти, бува, не викидала отруту? – запитав він.

Я кинула на нього гострий погляд:

– А вона тобі треба?

Він виклав усе начистоту:

– Думаєш, мені приємно постійно залежати від твоїх грошей? У старого все одно більше немає живих друзів, рано чи пізно і він помре.

– Висловлюйся, будь ласка, конкретніше: для чого тобі отрута?

– Гелло, ти добре розумієш, про що йдеться. Мені на думку спав чудовий спосіб. Ми б одразу ж забули про всі наші турботи. Ми могли б жити в гарному будиночку, я б відкрив у Фірінгаймі маленький кабінет, не мусив би там тяжко гарувати, у нас був би час і гроші на

цікаві подорожі та хобі. Невже для тебе це нічого не означає?

Я вжахнулася. Через силу промовила:

– Гарна мрія, яка може стати реальністю і без убивства.

– Відносного вбивства. У нього декомпенсована серцева недостатність. Сімейний лікар точно знає, що дід може померти будь-якої миті.

– Ну, то дочекайся.

– Я не можу більше чекати. У мене борги.

Йшлося не про «порше», сказав він, чоловік Марго його шантажуватиме.

– Він мене прикінчить, якщо не отримає те, що йому треба.

У мене голова пішла обертом. Левін, претензійний студент із порядної родини, мій перший хлопець, із яким видавались доречними думки про одруження та сімейне життя, загруз у дурних махінаціях, про які я знати не хотіла. З моїх очей ринули сльози.

Левін мене обійняв, гладив волосся й цілував. Коли ж я нарешті відірвалася від його вологої від сліз сорочки, то побачила, що й він мав нещасний вигляд.

– Левін, – промовила я, схлипуючи, – почнімо все з нуля. Я забуду все, що ти щойно сказав, а ти повернеш дідові столові прибори та прикраси.

– Щоб він дізнався, що це вчинив я, ? адже він думає, що попередниця Марго.

– Зізнайся й попроси пробачення!

– Він позбавить мене спадщини.

– Ні, він пробачить грішникові, який покався.

– Ніколи! Але якщо ти так наполягаєш... Де воно?

Я підвелася й дістала зі своєї скриньки для прикрас золотий ланцюжок із модерною підвіскою, браслет із зеленою емаллю та брошку у формі змії.

Тоді принесла з кухні виделку й ніж для нарізання м'яса, набір для риби та красиві чайні ложечки. Ще кілька речей забула, усе інше поклала на стіл перед Левіном.

– Придане моєї бабусі, – повідомив він так, начебто бачив ці речі вперше. – Це все належало їй, а не моему дідові.

Я бавилася ланцюжком, який пасував мені так добре, немов якийсь закоханий ювелір виготовив його спеціально для мене. Для чого він старому чоловікові? Яку цінність становив для нього благородний сервіз, якщо він день у день обходився погрізеною ложкою та погнутою виделкою? Я знову спакувала коштовності.

5

Мій тато завжди привозив з відряджень маленьке мило, гель для душу, аркуші паперу з назвою готелю, а також крихітні пакування масла. Такі звичаї вкорінюються, тож і я зробила великі запаси різних аптечних пробників. Тут, у лікарні, щодня збираю запаковані залишки сніданку чи вечері: плавлені сирки, мармелад, нарізану ковбасу і навіть яблука та банани. А пані Гірте без жодних слів кладе на мою тумбочку свою здобич. Нещодавно Павел прийшов разом із усіма трьома дітьми – досить пізно ввечері, але якщо лежиш у першому класі, то години для візитів не такі обмежені – і я змогла запропонувати їм повний пакет різних харчів.

Ми саме пили наш червоний чай. Лене теж захотіла спробувати, тож широко роззявила рота, щоб туди помістилася груба біла порцеляна. Фрау Гірте зовсім не цікавилася дітьми, тож одразу ж розгорнула свою книжку. Обидва старших, на жаль, дуже нагадують свою матір, при цьому це «на жаль» зумовлене моєю заздрістю, адже діти красиві, немов з картинки. Щодо найменшого, на щастя, важко сказати, в кого він удався.

Коли мої відвідувачі попрощалися, ще не настала ніч. Але пані Гірте майже нетерпляче сказала:

– Розпочнімо сьогодні раніше. Можливо, я вчора заснула, адже не збагнула, чому чоловік Марго мав би шантажувати Левіна...

Кілька років тому Левіна та Дітера – чоловіка Марго – затримали на грецько-турецькому кордоні. У системі опалення їхньої машини виявили кокаїн; машину конфіскували. Вони домовилися, що в такому випадку Дітер візьме всю провину на себе, адже інакше Левін точно знав, що дід позбавить його спадщини остаточно, як тільки довідається про проблеми внука з законом. Зі свого боку, Левін мав роздобути гроші, найняти видатного юриста з адвокатом, якщо вдасться – внести заставу, щоб Дітер вийшов на свободу. Не

вдалося. Герман Грабер не дав жодної марки й ні на мить не повірив історії, яку виклав йому Левін: якийсь невідомий врятував його життя, заступившись за нього перед вуличними грабіжниками, але потрапив до в'язниці через нанесення тілесних ушкоджень, які зрештою були самозахистом.

– Ти, мабуть, сам у це не віриш, – усе, що сказав тоді дід Грабер.

Дітер повідомив Левіну, що (після двох років у турецькій в'язниці) вимагає величезного відшкодування. Адже він не мав би розраховувати на те, що роками чекатиме на смерть Германа Грабера.

– Ти вживав наркотики? – запитала я.

Левів заперечував; правда, він приторговував ними ще в школі, але після цієї історії повністю зав'язав із цим ділом. Дітер був старший за нього і майже профі, але й він не вживав кокс більше норми (та й то лише на свята).

– А Марго?

– Раніше – так, зараз – ні. Я дав їй роботу в діда, щоб Дітер бачив мої добрі наміри. Але я точно знаю, що він неабияк розсердиться через її мізерну зарплату.

Мізерною ту зарплату точно не назвеш, адже Марго не була якоюсь старанною кваліфікованою працівницею, а лише досить невмілою потіпахою. Так чи інакше, я відчула полегшення, що її стосунки з Левіном були не амурні.

– Твій дід запланував так, що ти зможеш отримати спадщину лише після складання державних іспитів, – сказала я. – Тож його смерть зараз не матиме сенсу.

– Він іще не ходив до нотаріуса, – відповів Левін. – Тому треба діяти швидко.

У розпачі я намагалася відшукати нові аргументи.

– Ти ніколи не стримаєш злочинця від подальших шантажуваль, навіть якщо заплатиш йому названу суму.

– Дітер не такий, – заперечив Левін. – Навіть серед наркоторговців існує кодекс честі. Він ніколи мене не зрадить, а калікою зробити якраз може.

– Продай «порше», – запропонувала я йому. – Якщо тобі пощастить, то його задовольнить сума від продажу.

– Гаразд, – сказав він, – бачу, що ти хочеш чоловіка, якого тобі доведеться зішкрябувати зі

стіни кулінарним шкребком.

Я втратила самовладання і прогарчала:

– Ну, тоді дай отруту цьому лиховісному Дітеру!

Левін присвиснув крізь зуби. Потім навів багато різних аргументів, найважливіший з яких полягав у тому, що його ідеальний метод не спрацьовує з молодими людьми. До того ж, здавалося, що в ньому немає відвертої ненависті до Дітера, натомість своєму дідові він власноруч ладен був скрутити шию.

У мені ж вирували повністю протилежні почуття.

Коли під час розповіді я дійшла до цього пікантного місця, то стурбовано повернулася до пані Гірте. Вона вже спала, тож я могла продовжувати без жодних застережень.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=54931510&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

1

Останнє, але не менш важливе (англ.). (Тут і далі примітки перекладача.)

2

Відомий образ із фільму «Блакитний янгол». На плакаті до фільму Марлен Дітріх сиділа на бочці, зігнувши одну ногу так, що видно стегна в панчохах із підв'язками.

3

Ідеться про грошову одиницю, яка у ФРН була в обігу до 2002 року ? німецькі марки та пфеніги. За даними сайту freecurrencyrates.com 1000 марок ? це приблизно 518 євро.